

Beleidsnotitie Kleinschalige windturbines

Inhoudsopgave

1.	Inleiding	3
1.1	Aanleiding	3
1.2	Doelstelling	3
1.3	Leeswijzer	4
2.	Huidig beleidskader	5
2.1	Provinciaal beleid	5
2.2	Gemeentelijk beleid	5
3.	Beleidskader	5
3.1	Uitgangspunten beleid	5
3.1.1	Definities	6
3.2	Beoordelingscriteria	7
3.2.1	Ruimtelijke voorwaarden	7
3.2.2	Overige wet- en regelgeving	8
3.2.3	Overige randvoorwaarden	8
3.2.4	Wijze van meten	8
4.	Maatschappelijke uitvoerbaarheid	12
4.1	Opstellen beleidsregel	12
4.2	Inwerkingtreding	12
4.3	Implementeren van de beleidsregel	12
4.4	Slotregel	13

1. Inleiding

1.1 Aanleiding

De gemeente Midden-Groningen ontvangt regelmatig verzoeken voor het plaatsen van een kleinschalige windturbine. Meestal gaat dit om agrariërs die één of twee 15 meter hoge windmolens van het type 'EAZ' (van het gelijknamige bedrijf uit Hoogezand) willen plaatsen. Hiermee kunnen zij hun stroomverbruik verduurzamen. Inmiddels zijn er ook (lokale) energie coöperaties en particulieren die een kleinschalige windturbine in gebruik hebben.

Na een aanvraag beoordeelt de gemeente vervolgens of het verzoek past binnen de woonomgeving of in het buitengebied. In verschillende bestemmingsplannen zijn hiervoor regels opgenomen. Vanuit de voormalige gemeenten ligt hieraan verschillend beleid ten grondslag.

De gemeenten Slochteren en Menterwolde hebben in 2015 gezamenlijk beleid opgesteld waaraan getoetst wordt bij dergelijke verzoeken. Op hoofdlijnen komen de beleidsnotities overeen. De voormalig gemeente Hoogezand-Sappemeer behandelde dergelijke verzoeken ad hoc.

Door de samenvoeging van de gemeenten Hoogezand-Sappemeer, Menterwolde en Slochteren in de gemeente Midden-Groningen per 1 januari 2018, is de noodzaak ontstaan tot harmonisatie van diverse beleidsstukken. Een groot deel van het beleid is inmiddels geharmoniseerd, zoals beleid voor 'aan-huis-verbonden beroepen' en 'paardenhouderijen'. Uitgangspunt is om een eenduidig beleidskader voor het gehele grondgebied van Midden-Groningen vast te stellen dat gebruikt kan worden als input voor de actualisering van bestemmingsplannen en als afwegingskader voor individuele gevallen, wanneer het bestemmingsplan nog niet is aangepast. Dit beleid is vrijwel geheel gebaseerd op het beleid van Slochteren en Menterwolde. Deze beleidsnotitie is van toepassing op het grondgebied van de gemeente Midden-Groningen.

1.2 Doelstelling

De beleidsregels zijn opgesteld in geest van de Omgevingswet. Centraal hierin staat dat, als voldaan wordt aan de voorwaarden bepaalde kleinschalige nevenactiviteiten in het buitengebied zijn toegestaan. Gekozen is om ruimte te bieden voor dergelijke ontwikkelingen mits dit geen afbreuk doet aan het woon- en leefklimaat van de omgeving.

Als voldaan wordt aan genoemde voorwaarden hoeft geen aparte planologische procedure te worden doorlopen. Veelal is er wel nog een omgevingsvergunning nodig.

Deze notitie beperkt zich tot kleinschalige windturbines met een ashoogte van maximaal 15 meter. Deze grens sluit ook aan bij het provinciaal beleid. Deze beleidsnotitie heeft betrekking op de kleinschalige windturbines die gebruikt wordt voor de energievoorziening van de locatie waar hij geplaatst wordt. De kleinschalige windturbine is ondersteunend aan het gebruik dat volgens het bestemmingsplan voor de betreffende locatie toelaatbaar is. Het kan hierbij bijvoorbeeld gaan om het leveren van energie voor het ter plaatse aanwezige bedrijf of

woning. Het leveren van stroom aan meerdere huishoudens (bijvoorbeeld namens een energie coöperatie) valt hier ook onder, mits voor eigen gebruik en zonder winstoogmerk.

Commercieel gebruik valt niet onder de reikwijdte van voorliggend beleid. Deze vorm van toepassing van kleinschalige windturbines is niet ondersteunend aan de hoofdfunctie en wordt gezien als zelfstandige activiteit. Verzoeken met een dergelijke toepassing van kleinschalige windturbines worden apart beoordeeld.

Doel

Een eenduidig beleidskader voor het hele grondgebied van Midden-Groningen dat gebruikt kan worden als input voor de actualisering van bestemmingsplannen en als afwegingskader voor individuele gevallen (wanneer het bestemmingsplan nog niet is aangepast).

1.3 Leeswijzer

Na dit inleidende hoofdstuk volgt in hoofdstuk twee een uiteenzetting van het huidige beleidskader van de drie voormalige gemeenten. Hoofdstuk drie geeft het nieuwe beleidskader voor de gemeente weer. Waarna in hoofdstuk vier de maatschappelijke uitvoerbaar wordt beschreven. In bijlage 1 is een verklarende woordenlijst opgenomen.

2. Huidig beleidskader

2.1 Provinciaal beleid

PROVINCIE GRONINGEN : OMGEVINGSVERORDENING (POV)

In de POV is bepaald dat een bestemmingsplan niet mag voorzien in de plaatsing van nieuwe windturbines met een ashoogte van 15 meter of meer. Tot 15 meter is er geen provinciaal belang en heeft de gemeente beleidsvrijheid. Voorliggende beleidsnotitie past binnen deze regels. De provincie kan op basis van een regel in de POV gemeenten op verzoek aanwijzen als 'pilotgemeente' om voor proefprojecten windturbines buiten bouwpercelen of in park- of lijnopstelling bij dorpen toe te staan. Midden-Groningen heeft voor de periode tot 1 september 2022 ook deze pilotstatus. Op dit moment zijn er geen concrete projecten die hiervoor in aanmerking komen.

2.2 Gemeentelijk beleid

Het beleid van de 3 voormalige gemeenten (Hoogezand-Sappemeer, Menterwolde en Slochteren) is, voor zover niet eerder opgevolgd door nieuw beleid, per 1 januari 2020 komen te vervallen.

In de huidige bestemmingsplannen buitengebied van Slochteren en Menterwolde zijn wel (afwijking)mogelijkheden opgenomen voor kleinschalige windturbines op basis van het eerdere beleid. Deze regelingen blijven, zolang er nog geen bestemmingsplan is, van toepassing.

De voorliggende beleidsnotitie is inhoudelijk gebaseerd op de beleidsregels van de voormalige gemeenten Menterwolde en Slochteren. Hierdoor ontstaat er voor het buitengebied van de hele gemeente een uniforme regeling (ook in voormalig Hoogezand-Sappemeer).

3. Beleidskader

3.1 Uitgangspunten beleid

Duurzame energie

De kleinschalige windturbines vallen onder de zogenaamde duurzame energiebronnen. Duurzame energie helpt klimaatverandering tegen te gaan en voorkomt dat energie 'op' raakt. De bekendste duurzame energiebronnen zijn windkracht, waterkracht en zonlicht. Andere bronnen zijn biomassa, aardwarmte en warmte uit onze omgeving (zoals in lucht en bodem).

Kleinschalige windturbines maken het mogelijk om windenergie te benutten voor elektriciteitsopwekking op locaties in de gebouwde omgeving, de landelijke omgeving en op industriegebieden. De opgewekte elektriciteit wordt ter plekke verbruikt of terug geleverd aan het net. De toepassing van kleinschalige windturbines in de gebouwde omgeving is relatief nieuw en nog sterk in ontwikkeling. Hoewel enkele aanbieders al meer dan 20 jaar bestaan, begeeft de meerderheid van de producenten zich pas sinds enkele jaren op de markt. Kleinschalige windturbines zijn in veel verschillende modellen en maten beschikbaar. De windturbines zijn te verdelen in Horizontale As Turbines (HAT type), Verticale As Turbines (VAT type) en bijzondere types. In de paragraaf 'definities' worden de types uitgelegd.

Reikwijdte

Deze beleidsnotitie heeft betrekking op de kleinschalige windturbines die gebruikt wordt voor de energievoorziening van de locatie waar hij geplaatst wordt in het (provinciaal) buitengebied. De kleinschalige windturbine is ondersteunend aan het gebruik dat volgens het bestemmingsplan voor de betreffende locatie toelaatbaar is. Het kan hierbij bijvoorbeeld gaan om het leveren van energie voor het ter plaatse aanwezige bedrijf of woning. Het leveren van stroom aan meerdere huishoudens (bijvoorbeeld namens een energie coöperatie) valt hier ook onder, mits voor eigen gebruik en zonder winstoogmerk.

Commercieel gebruik valt niet onder de reikwijdte van voorliggend beleid. Deze vorm van toepassing van kleinschalige windturbines is niet ondersteunend aan de hoofdfunctie en wordt gezien als zelfstandige activiteit. Verzoeken met een dergelijke toepassing van kleinschalige windturbines worden apart beoordeeld. Dit geldt ook voor verzoeken voor kleinschalige windturbines in het stedelijk gebied en de dorpen.

3.1.1 Definities

Voor een goed begrip van (en draagvlak voor) het toetsingskader zijn de te hanteren begrippen en hun betekenis van wezenlijk belang.

- **Achtererf**

erf achter de lijn die het hoofdgebouw doorkruist op 1 m achter de voorkant en van daaruit evenwijdig loopt met het aangrenzend openbaar toegankelijk gebied, zonder het hoofdgebouw opnieuw te doorkruisen of in het erf achter het hoofdgebouw te komen;

- **Bestaand stedelijk gebied**

bestaand stedelijk gebied: gebied, vastgesteld door Gedeputeerde Staten op grond van de provinciale omgevingsverordening;

- **Bouwperceel**

Een aaneengesloten stuk grond, waarop ingevolge de regels een zelfstandige, bij elkaar behorende bebouwing is toegelaten.

- **Gevoelige bestemming**

woonbestemming of een andere bestemming waar mensen permanent verblijven, niet zijnde een bedrijfswoning;

- **Horizontale As Turbines (HAT type)**

De horizontale as turbines zijn 'traditionele' windturbines met twee, drie of meer wieken bevestigd aan een horizontale as. Bij Horizontale As Turbines (HAT type) ligt de as evenwijdig aan de richting van de wind, terwijl de wieken loodrecht op de richting van de wind staan.

- **Kleinschalige windturbine**

een bouwwerk voor het opwekken van elektrisch of thermisch vermogen uit wind, met een ashoogte van maximaal 15 meter.

- **Maaiveld**

De bovenkant van het terrein dat een gebouw/bouwwerk omgeeft, met dien verstande dat waar sprake is van een hellend of ongelijk maaiveld onder het 'aangrenzende maaiveld' wordt verstaan het maaiveld dat grenst aan de voorgevel van een gebouw.

- **Verticale As Turbines (VAT type)**

Bij Verticale As Turbines (VAT type) staat de as loodrecht op de richting van de wind, terwijl de wieken/ bladen evenwijdig aan de as zijn bevestigd. Deze turbines vangen de wind die loodrecht op de wieken komt, ongeacht de richting. Bijzondere horizontale as-turbines zonder wieken vallen hier ook.

- **Bijzondere Horizontale As Turbines (of horizontaal geplaatste VAT-turbines)**

Door voortschrijdende technologische ontwikkelingen komen er steeds nieuwe type turbines bij. Hieronder staan 3 voorbeelden van turbines die een horizontale as hebben maar geen wieken en hierdoor meer de verschijningsvorm van een VAT turbine hebben (horizontaal geplaatst). Deze bijzondere HAT-turbines worden dan ook gelijkgeschaard met de categorie VAT-turbines.

3.2 Beoordelingscriteria

In deze paragraaf zijn beoordelingscriteria opgenomen voor de plaatsing van een kleinschalige windturbine. De criteria worden gebruikt om te toetsen of medewerking aan het plaatsen van een kleinschalige windturbine mogelijk is.

3.2.1 Ruimtelijke voorwaarden

Kleinschalige windturbines moeten aan de volgende ruimtelijke voorwaarden voldoen:

1. Een kleinschalige windturbine wordt geplaatst:
 - a. binnen een bouwperceel en
 - b. binnen het achtererf, tenzij wordt aangetoond dat er geen onevenredige afbreuk wordt gedaan aan de ruimtelijke kwaliteit van het erf;
2. Voor de maatvoering van kleinschalige windturbines gelden de volgende regels:
 - a. de rotordiameter van een VAT type bedraagt maximaal 2 meter;
 - b. bij plaatsing op het maaiveld bedraagt de ashoogte van een kleinschalige windturbine maximaal 15 meter;
 - c. bij plaatsing op een gebouw mag de hoogte van een windturbine niet meer dan 1/3 van de bouwhoogte van het gebouw bedragen, tot een maximum van 5 meter;
3. Voor een kleinschalige windturbine gelden de volgende afstandscriteria:
 - a. De onderlinge afstand tussen kleinschalige windturbines bedraagt minimaal 3 keer de rotordiameter.
 - b. De afstand tussen een kleinschalige windturbine en de bijbehorende bebouwing bedraagt maximaal 100 meter.
 - c. De afstand tussen een kleinschalige windturbine en gasinfrastructuur welke is opgenomen in het bestemmingsplan, bedraagt minimaal 25 meter.
 - d. De afstand tussen een kleinschalige windturbine van een HAT type en hoogspanningsinfrastructuur, welke is opgenomen in het bestemmingsplan, is afhankelijk van de maximale werpafstand bij 2 x nominaal toerental van de windturbine.

- e. De afstand tot de meest nabijgelegen gevoelige bestemming bedraagt ten minste 4 keer de ashoogte van de kleinschalige windturbine.
4. De wieken of constructie van de kleinschalige windturbine hangt niet boven openbaar gebied.
5. Binnen bestaand stedelijk gebied zijn geen wiekturbines (HAT type) toegestaan met een rotordiameter die groter is dan 2 meter. Uitzondering hierop vormen industrie- en bedrijventerreinen. In deze gebieden zijn onder voorwaarden wiekturbines (HAT type) wel toegestaan.
6. Kleinschalige windturbines (HAT type en VAT type) zijn niet toegestaan in gebieden met een bestemming of functie 'Natuur' of 'Bos' en in een gebied dat is aangewezen als 'beschermde dorpsgezicht'. Uitzondering hierop vormen kleinschalige windturbines voor waterhuishoudkundige doeleinden tot een ashoogte van maximaal 10 meter.

3.2.2 Overige wet- en regelgeving

Kleinschalige windturbines moeten aan alle relevante wet- en regelgeving voldoen, waarbij in ieder geval geldt dat:

1. De kleinschalige windturbine voldoet aan de van toepassing zijnde eisen uit het Bouwbesluit.
2. De kleinschalige windturbine voldoet aan de van toepassing zijnde eisen van het Activiteitenbesluit, waaronder de geluidsnormen, en de eisen van het op 1 januari 2022 inwerking tredende Besluit activiteiten leefomgeving.
3. Bij elke aanvraag voor plaatsing van een kleinschalige windturbine wordt zo nodig rekening gehouden met de (aanvullende) regels uit het geldende bestemmingsplan.
4. Bij elke aanvraag voor plaatsing van een kleinschalige windturbine wordt per locatie gekeken of voldaan wordt aan de Wet natuurbescherming en de daaruit volgende voorwaarden.
5. De te plaatsen kleinschalige windturbine voldoet aan de ter plaatse geldende welstandsnota. Indien de kleinschalige windturbine wordt geplaatst op of bij een Rijks- of gemeentelijk monument of karakteristiek pand wordt alleen medewerking verleend bij een positief advies van een onafhankelijke deskundige op het gebied van landschap en stedenbouw.
6. De aanvrager van de kleinschalige windturbine is bereid een planschadeovereenkomst aan te gaan met de gemeente.
7. De kleinschalige windturbine voldoet aan de NEN-EN-IEC norm 61400-2 dan wel aan de Handreiking miniwind en kleine windmolens van de Nederlandse WindEnergie Associatie (NWEA).

3.2.3 Overige randvoorwaarden

De energieopwekking niet is bedoeld voor commerciële doeleinden.

3.2.4 Wijze van meten

- Ashoogte van een windturbine
- de hoogte gemeten vanaf het middelpunt van de as van de wieken tot aan het aansluitende

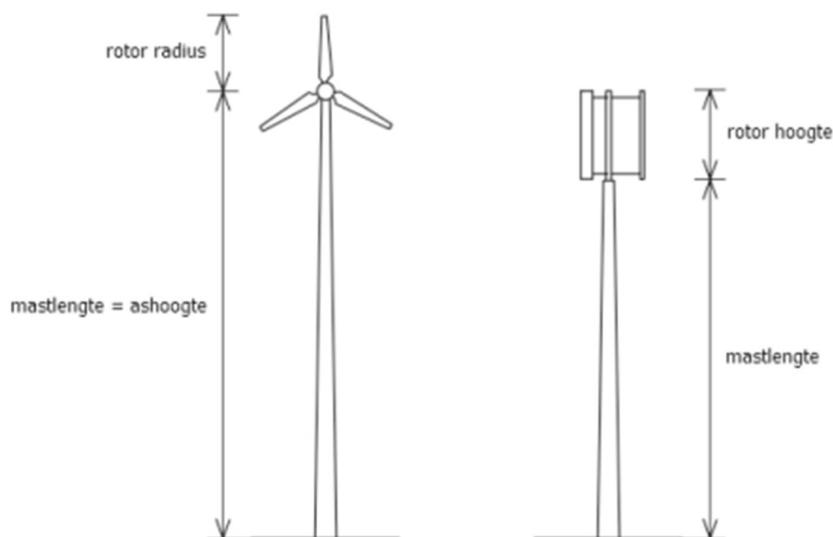
afgewerkte terrein, met dien verstande dat in geaccidenteerd terrein gemeten wordt vanaf het niveau van het afgewerkte terrein dat direct aansluit op de dichtstbijzijnde weg in de zin van de Wegenverkeerswet 1994;

- Bouwhoogte bij HAT type:

De som van de mastlengte en de afstand vanaf de rotor tot aan het bovenste verticaal staande rotorblad.

- Bouwhoogte bij VAT type:

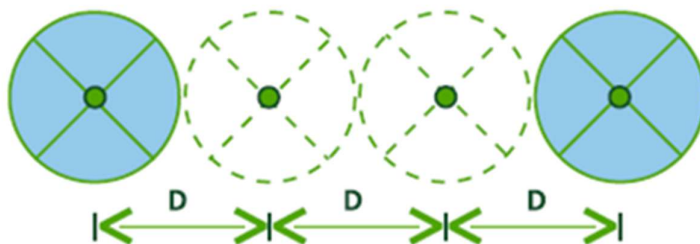
De som van de mastlengte en de rotorhoogte.

Afbeelding: HAT-turbine en VAT-turbine

Rotordiameter:

de diameter van de cirkel die door de tip (het uiteinde) van een rotorblad (wiek) wordt beschreven.

Afbeelding: Onderlinge afstand bij meerdere kleinschalige windturbines

D = rotordiameter

4. Maatschappelijke uitvoerbaarheid

4.1 Opstellen beleidsregel

Onder beleidsregel wordt verstaan: een bij besluit vastgestelde algemene regel, niet zijnde een algemeen verbindend voorschrift, omtrent de afweging van belangen, de vaststelling van feiten of de uitleg van wettelijke voorschriften bij het gebruik van een bevoegdheid van een bestuursorgaan. Op grond van artikel 4:81 van de Algemene wet bestuursrecht (Awb) heeft de gemeente de bevoegdheid (niet de verplichting) om beleidsregels vast te stellen en burgemeester en wethouders moeten zich aan hun eigen beleidsregels houden. Het formuleren van beleidsregels heeft als voordeel dat een grote mate van uniformiteit kan worden bereikt. Verder kan op eenvoudige wijze, dus zonder planherziening aanpassing van de beleidsregels plaatsvinden, waardoor een grote mate van flexibiliteit kan worden bereikt. Zijn de beleidsregels vastgesteld en bekendgemaakt, dan kan daar in de besluitvorming zonder meer naar worden verwezen.

In bijzondere gevallen kan gebruik worden gemaakt van de inherente afwijkingsbevoegdheid (artikel 4:84 Awb). Per geval moet worden bekeken of de belangen voldoende zijn afgewogen. Een afwijking van de beleidsregels is alleen gerechtvaardigd in bijzondere omstandigheden en niet voor situaties waarmee bij de opstelling van de beleidsregel rekening had moeten worden gehouden. Onder bijzondere omstandigheden valt niet dat het vertrouwen is gewekt dat medewerking zou worden verleend. Ook moet er altijd een deugdelijke belangenafweging plaatsvinden om vast te kunnen stellen of sprake is van bijzondere omstandigheden. Verder is het aanwezig zijn van bijzondere omstandigheden niet altijd voldoende om van beleidsregels af te wijken. Er moet onevenredigheid ontstaan bij toepassing van de beleidsregels en de onevenredigheid moet ook nog zijn gerelateerd aan de doelstelling van die beleidsregels. De motivering van de afwijking moet in ruimtelijke termen worden gegoten.

4.2 Inwerkingtreding

Bekendmaking van de beleidsnotitie vindt plaats door kennisgeving in het Gemeenteblad. Deze beleidsregel is een dag na bekendmaking in werking getreden. Op grond van artikel 8:2 juncto 7:1 Awb is een beleidsregel niet vatbaar voor bezwaar en beroep.

4.3 Implementeren van de beleidsregel

De beleidsnotitie kan worden gebruikt om individuele aanvragen te toetsen waarbij voor de motivering wordt verwezen naar voorliggende beleidsregels.

Bestemmingsplan

De beleidsregel kan worden gebruikt om nieuwe aanvragen van kleinschalige windturbines te toetsen of om te gebruiken in het handhavingstraject. In beide situaties kan voor de motivering worden verwezen naar de vastgestelde beleidsregels. Het alleen vaststellen van beleid als gemeentelijke beleidsregel is in de praktijk onvoldoende, een goede wettelijke basis is noodzakelijk.

Bij de globale bestemmingsplannen geldt dit beleidskader, voor het overige gelden de huidige regels in de bestemmingsplannen. Bij actualisatie van bestemmingsplannen worden voorliggende beleidsregels geïmplementeerd. Het beleidskader inclusief beoordelingscriteria zoals opgenomen in hoofdstuk 3 wordt hierbij gebruikt.

4.4 Slotregel

Citeertitel en inwerkingtreding

Deze beleidsnotitie wordt aangehaald als: “Beleidsnotitie Kleinschalige windturbines Midden-Groningen”

Zij treden in werking de dag na bekendmaking.

Aldus vastgesteld door burgemeester en wethouders van de gemeente Midden-Groningen d.d. 2020

